

Šiandieniniame pasaulyje transporto ir prekybos tinklai yra tarpiai susiję. Savaimė prekyba glaudžiai susijusi su finansais (nuvežti kuo pigiau, kuo greičiau), todėl ji diktuoja transporto plėtros sąlygas ir poreikį.

1936 m. Tarptautiniai prekybos rūmai (International Chamber of Commerce), norėdami unifikuoti ir aiškiai aprašyti prekybos terminus, išleido tarptautinės prekybos sąlygų rinkinį INCOTERMS, kuris dažnai dar vadinamas „pristatymo sąlygomis“. „Incoterms“ (angl. international commerce terms) – tai Tarptautinių prekybos rūmų nustatytos tarptautinių pardavimo sutarčių (kontraktų) sąlygos, reglamentuojančios pirkėjo ir pardavėjo įsipareigojimus ir atsakomybę už prekių pristatymą, prekes lydinčių dokumentų ir informacijos pateikimą, eksporto, importo ir atitinkamais atvejais muitinės formalumų sutvarkymą bei rizikos ir išlaidų, susijusių su prekių gabenimu, draudimu, krovimu ir tvarkymu, pasiskirstymą tarp pirkėjo ir pardavėjo. Pristatymo sąlygos „Incoterms“ suskirstytos į 4 grupes. Šios sąlygos žymimos trijų raidžių santrumpomis, kuriose pirmoji raidė žymi grupę, o kitos dvi – pagrindines atitinkamų pristatymo sąlygų charakteristikas. E grupė – reguliuoja tik pareigą išsiųsti arba pateikti, F grupė – reglamentuoja pagrindinio pervežimo (transportavimo) sąlygas, tačiau jų pardavėjo sąskaita neapmokant, C grupė – reguliuoja pagrindinio pervežimo (transportavimo) sąlygas, šias paslaugas parduodant apmokant, D grupė – reguliuoja visas sąlygas iki pat pristatymo jas apmokant ir vykdant pardavėjo sąskaita.

Šios taisyklės buvo taisytos 1953, 1967, 1976, 1980, 1990, 2000 ir 2010 metais, o naujausias leidimas pavadintas INCOTERMS 2020.

Pristatymo sąlygos yra standartinė sutartis, naudojama apibrėžti su prekių gabenimu susijusią pardavėjo ir pirkėjo atsakomybę ir įsipareigojimus. Paprasčiau tariant, pristatymo sąlygos nustato, kiek proceso metu prekių transportavimą užtikrins tiekėjas, ir kada transportavimą perims pirkėjas.

Reikia atsižvelgti į du pagrindinius aspektus:

- Iki kurio momento transporto išlaidas padengia pardavėjas ir nuo kada už transportavimą moka pirkėjas.
- Iki kurio momento krovinio sugadinimo ar praradimo rizika tenka pardavėjui ir nuo kada ją prisiima pirkėjas.

Be to, kai kurios Incoterms nustato, ar krovinytis turi būti apdraustas.

Su Incoterms anksčiau ar vėliau susiduria visi gabenantys prekes tarptautiniu mastu. Tarptautinės komercinės sąlygos, arba trumpinys Incoterms – tai iš anksto apibrėžtų komercinių sąlygų, susijusių su tarptautine komercine teise, rinkinys. Šios sąlygos nustato šalių, dalyvaujančių perkant ar parduodant prekes, teises ir pareigas.

Kodėl Incoterms reikalingos? Tarptautinė prekyba ir logistika yra sudėtingos, šalys turi skirtingus įstatymus ir kitus teisės aktus, kuriuos suprasti ir jų laikytis dažnai būna sudėtinga. Taigi

tarptautiniams vežėjams kyla pavojus, kad skirtingose šalyse taisyklės bus interpretuojamos skirtingai.

Incoterms taip pat nurodo, kas atsakingas už prekių pakrovimą ir iškrovimą.

Incoterms gali būti atpažįstamos pagal trijų raidžių santrumpą, dažnai nurodomą tarptautinėse prekių pardavimo sutartyse.

Šios sąlygos įtraukiamos į pardavimo sutartis apibrėžiant standartinį pristatymo išlaidų, rizikos ir atsakomybės sprendimą. Siunčiant prekes tarptautiniu mastu, svarbu žinoti skirtingų pristatymo sąlygų reikšmes.

Incoterms žymimos trimis raidėmis, po kurių nurodoma vieta: pvz., CIF London. Tai suteikia pirkėjui ir pardavėjui informaciją apie pristatymo į vietą taisykles, riziką ir išlaidas. Norėdami suprasti šios Incoterm reikšmę, pirmiausia turime suprasti skirtingus Incoterms tipus.

Iš viso yra 11 taisyklių, kurios apibrėžia, kas ir už ką tarptautiniuose sandoriuose yra atsakingas: EXW, FCA, FOB, FAS, CPT, CIF, CFR, CIP, DPU, DAP, DDP. Skirtingoms transporto rūšims naudojamos skirtingos Incoterms. Pagal transporto rūšis šios sąlygos skirstomos į dvi kategorijas:

- EXW, FCA, CPT, CIP, DPU, DAP, DDP naudojamos visų tipų transportui (jūrų transportui, kelių transportui, geležinkelių transportui, oro transportui)
- FAS, FOB, CFR, CIF naudojamos tik jūrų transportui.

Nors Incoterms naudojamos siekiant aiškumo dėl sandorių ir tarptautinio gabenimo taisyklių, iš pirmo žvilgsnio jas gali būti sunku suprasti. Neprofesionalui „CIF Incoterms“ gali nieko nesakyti. Trečiųjų šalių logistikos įmonės, tokios kaip MyDello, su Incoterms susiduria kasdien, tačiau labai svarbu, kad tiek pirkėjas, tiek pardavėjas tiksliai suprastų, ką įsipareigoja pasirašydami tarptautinę prekybos sutartį.

Be to, kai kurios Incoterms nustato, ar krovinys turi būti apdraustas. Nesuprantant Incoterms gali atsitikti taip, kad siuntos kaina gali būti daug didesnė nei planuota iš pradžių. Į Incoterms yra ir turi būti visada atsižvelgiama skaičiuojant gabenimo kainą.

Pavyzdžiui, CFR, CIF ir FAS Incoterms reikalauja, kad pirkėjas apmokėtų visas išlaidas paskirties uoste ir organizuotą transportavimą iš uosto į galutinę paskirties vietą. To nežinantis pirkėjas gali manyti, kad siunta bus pristatyta į galutinę paskirties vietą ir, kai siunta atvyks į paskirties uostą, susidurs su nemalonia staigmena, jog tolimesnis gabenimas yra jau pirkėjo rūpestis.

Pavyzdys:

Siunčiant prekes iš Londono į Šanchajų Incoterm CIP Shanghai reikš, kad JK pardavėjas bus atsakingas už jų nugabenimą į pirkėjo nurodytą paskirties vietą, šiuo atveju į Šanchajų. Tačiau

rizika pereina pirkėjui pakrovus prekes iš pardavėjo patalpų. Remiantis CIP Incoterm, pardavėjas taip pat turi apdrausti gabenamas prekes pirkėjo naudai.

Jeigu pristatytos prekės bus sugadintos, pardavėjo draudimas atlygins pirkėjui nuostolius, nes tai buvo numatyta CIP sutartyje.

Labai svarbu suprasti tarptautinei siuntai taikomas Incoterms. Pirmiausia reikia suprasti, ką Incoterms reiškia. Apskritai, Incoterms galima suskirstyti į keturias kategorijas, atsižvelgiant į pardavėjui ir pirkėjui priskiriamą atsakomybę:

- „C“ sąlygos (CFR, CIF, CPT, CIP) – pardavėjas arba gamintojas yra atsakingas už prekių gabenimo sutarties sudarymą ir transporto apmokėjimą iki paskirties uosto. CIF ir CIP atveju siuntėjas privalo prekes apdrausti.
- „D“ sąlygos (DPU, DAP, DDP) – pardavėjas arba gamintojas atsako už visas išlaidas ir rizikas, susijusias su prekių pristatymu į paskirties vietą. Didžiausia atsakomybė tenka pardavėjui.
- „E“ sąlygos (EXW) – vienintelė sąlyga, kai pardavėjas arba gamintojas pirkėjui pateikia prekes savo patalpose. Pardavėjui tenka mažiausia atsakomybė.
- „F“ sąlygos (FCA, FAS, FOB) – pardavėjas arba gamintojas atsako už prekių pristatymą pirkėjo nurodytam vežėjui.

Pirkėjai visada turėtų atkreipti dėmesį į Incoterms nurodydami bet kokio tipo siuntų pristatymo išlaidas, nesvarbu, ar tai būtų sausuma, oru ar jūra. Kai kurios Incoterms padidina atsakomybę pardavėjui, o kitos gali būti patrauklesnės pardavėjui. Bet kokiu atveju verta žinoti apie galimą tarptautinių siuntų vėlavimą ir, kad rastumėte geriausią sprendimą, visada apgalvoti kiekvieną scenarijų.

Incoterms® 2010

■ IŠLAIDOS ■ RIZIKA ■ DRAUDIMAS
    TAIKOMA VISIEMS PERVEŽIMO BŪDAMS   TAIKOMA TIK PERVEŽIMAMS VANDENIU

SALYGŲ PAVADINIMAS	Sąlygų pavadinimas										PRISTATYMAS/RIZIKA
EXW Ex Works	Pardavėjas			Pirkėjas							PRISTATYMAS: pardavėjo priegonė RIZIKA: iki pardavėjo priegonės
FCA Free Carrier	Pardavėjas			Pirkėjas							PRISTATYMAS: krovinio vežėjui RIZIKA: iki pristatymo krovinio vežėjui
CPT Carriage Paid to	Pardavėjas			Pirkėjas							PRISTATYMAS: iki paskirties vietos RIZIKA: iki pirmo vežėjo
CIP Carriage and Insurance Paid to	Pardavėjas			Pirkėjas							PRISTATYMAS: iki paskirties vietos RIZIKA: iki pirmo vežėjo
DAT Delivered at Terminal	Pardavėjas			Pirkėjas							PRISTATYMAS: iki paskirties vietos RIZIKA: iki paskirties vietos
DAP Delivered at Place	Pardavėjas			Pirkėjas							PRISTATYMAS: iki paskirties vietos RIZIKA: iki paskirties vietos vežimo transporte
DDP Delivered Duty Paid	Pardavėjas			Pirkėjas							PRISTATYMAS: iki paskirties vietos RIZIKA: iki paskirties vietos
FAS Free Alongside Ship	Pardavėjas			Pirkėjas							PRISTATYMAS: prie laivo įvykimo uoste RIZIKA: prie laivo įvykimo uoste
FOB Free on Board	Pardavėjas			Pirkėjas							PRISTATYMAS: pakrovimas laive RIZIKA: pakrovimas laive
CFR Cost and Freight	Pardavėjas			Pirkėjas							PRISTATYMAS: iki pristatymo uosto RIZIKA: pakrovimas laive
CIF Cost, Insurance and Freight	Pardavėjas			Pirkėjas							PRISTATYMAS: iki pristatymo uosto RIZIKA: iki pristatymo uosto

Pagrindinės pristatymo sąlygų „Incoterms“ charakteristikos, susijusios su prekių gabenimu, draudimu, krovimu ir tvarkymu bei apmokėjimo už minėtas paslaugas išlaidų pasiskirstymu tarp pirkėjo ir pardavėjo, yra šios:

E grupė – išsiuntimas:

EXW (Incoterms 2010) Iš įmonės (..... vietos pavadinimas),

EXW (Incoterms 2010) Ex works (..... named place).

Šios pristatymo sąlygos taikomos visoms transporto rūšims.

Pardavėjas savo patalpose ar teritorijoje (t. y. įmonėje, sandėlyje ar kt.) paruošia prekes perduoti pirkėjui. Pardavėjas neprisiima jokių įsipareigojimų pakrauti prekes į pirkėjo transporto priemonę ir sutvarkyti prekių eksporto muitinės formalumus. Tačiau pagal sutarties (kontrakto) sąlygas pardavėjas gali įsipareigoti pakrauti prekes į pirkėjo transportą. Tokiu atveju po santrumpos „EXW“ įrašoma „pakrauta“.

Pirkėjas atskirai apmoka prekių pakrovimo į transporto priemonę pardavėjo patalpose arba teritorijoje išlaidas ir prekių gabenimo nuo jų išsiuntimo (pakrovimo) vietos iki paskirties vietos išlaidas.

F grupė – pagrindinis pervežimas (transportavimas) neapmokėtas:

FCA (Incoterms 2010) Franko vežėjas (..... vietos pavadinimas),

FCA (Incoterms 2010) Free carrier (..... named place).

Šios pristatymo sąlygos taikomos visoms transporto rūšims.

Pardavėjas, sutvarkęs prekių eksporto muitinės formalumus ir sumokėjęs (prisiėmęs atsakomybę sumokėti) eksporto mokesčius, savo sąskaita ir rizika pristato prekes į su pirkėju sutartą vietą (vežėjo arba kitą krovinių terminalą, geležinkelio stotį, jūrų arba oro uosto sandėlius ar kt.) ir perduoda vežėjui. Visas išlaidas, susijusias su prekių pristatymu iki pirkėjo nurodytos vietos, apmoka pardavėjas.

Pirkėjas apmoka prekių pervežimo nuo prekių perdavimo vežėjui vietos iki paskirties vietos išlaidas, taip pat prekių pakrovimo į vežėjo transporto priemonę jų perdavimo vežėjui vietoje išlaidas;

FAS (Incoterms 2010) Franko prie laivo (..... išsiuntimo uosto pavadinimas),

FAS (Incoterms 2010) Free alongside ship (..... named port of shipment).

Šios pristatymo sąlygos taikomos jūrų ir vidaus vandenų transportui.

Pardavėjas savo sąskaita ir rizika pristato prekes iki pirkėjo nurodyto laivo pakrovimo vietos išsiuntimo uosto krantinėje arba atgabena ir pakrauna jas į lichterį (savaeigę baržą), iš kurio prekės perkraunamos į pirkėjo nurodytą laivą. Jis taip pat sutvarko prekių eksporto muitinės formalumus ir sumoka eksporto mokesčius.

Pirkėjas apmoka prekių pervežimo nuo nurodytojo išsiuntimo uosto iki paskirties vietos, taip pat prekių perkrovimo vežėjo terminale ir jų pakrovimo į laivą išsiuntimo uoste išlaidas;

FOB (Incoterms 2010) Franko laivo denis (..... išsiuntimo uosto pavadinimas),

FOB (Incoterms 2010) Free on board (..... named port of shipment).

Šios pristatymo sąlygos taikomos jūrų ir vidaus vandenų transportui.

Pardavėjas savo rizika pristato prekes į pirkėjo nurodytą laivą ir apmoka visas išlaidas, atsiradusias iki šio momento. Visi pardavėjo įsipareigojimai laikomi įvykdytais pakrovus prekes į laivą išsiuntimo uoste. Pardavėjas taip pat sutvarko prekių eksporto muitinės formalumus ir sumoka eksporto mokesčius.

Pirkėjas apmoka prekių pervežimo nuo išsiuntimo uosto iki paskirties vietos išlaidas;

C grupė – pagrindinis pervežimas (transportavimas) apmokėtas:

CFR (Incoterms 2010) kaina ir frachtas (..... paskirties uosto pavadinimas),

CFR (Incoterms 2010) Cost and freight (..... named port of destination).

Šios pristatymo sąlygos taikomos jūrų ir vidaus vandenų transportui.

Pardavėjas apmoka visas prekių pristatymo į pirkėjo nurodytą paskirties uostą išlaidas, įskaitant pakrovimo į laivą išlaidas, ir, jeigu prekės gabenamos reguliariomis laivybos linijomis, iškrovimo paskirties uoste išlaidas, kurios paprastai įtraukiamos į frachtą ir numatomos sudarant vežimo sutartį (kontraktą). Jis taip pat sutvarko prekių eksporto muitinės formalumus ir sumoka eksporto mokesčius. Pirkėjas prisiima galimų nuostolių dėl prekių sugadinimo ar praradimo riziką nuo to laiko, kai prekės pakraunamos į laivą išsiuntimo uoste. Jis taip pat apmoka prekių iškrovimo paskirties uoste išlaidas, įskaitant prieplaukos mokesčius, jeigu pagal vežimo sutartį (kontraktą) šias išlaidas ir mokesčius turi sumokėti pirkėjas, o ne pardavėjas;

D grupė – pristatymas:

DAT (Incoterms 2010) pristatyta į terminalą (..... terminalo paskirties uoste arba paskirties vietoje pavadinimas),

DAT (Incoterms 2010) Delivered at terminal (..... named terminal at port or place of destination).

Šios pristatymo sąlygos taikomos visoms transporto rūšims.

Pardavėjas perduoda prekes, iškrautas iš jas atvežusios transporto priemonės, pirkėjui jo nurodytame terminale paskirties uoste arba paskirties vietoje. Sąvoka „terminalas“ apima bet kurią dengtą arba nedengtą vietą, pvz., uosto krantinę, prekių sandėlį, konteinerių aikštelę, geležinkelio arba oro uosto terminalą.

Pardavėjas sumoka visus už prekes nustatytus eksporto muitus ir kitus mokesčius bei rinkliavas, sutvarko prekių eksporto ir atitinkamais atvejais tranzito formalumus, apmoka visas prekių gabenimo iki pirkėjo nurodyto terminalo išlaidas, prekių iškrovimo iš jas atvežusios transporto priemonės terminale išlaidas.

Pirkėjas prisiima galimų nuostolių dėl prekių sugadinimo ar praradimo riziką nuo to momento kai prekės jam perduodamos terminale, taip pat sumoka visus už pristatytas prekes nustatytus importo muitus ir kitus mokesčius bei rinkliavas;

DAP (Incoterms 2010) pristatyta į vietą (..... paskirties vietos pavadinimas),

DAP (Incoterms 2010) Delivered at place (..... named place of destination).

Šios pristatymo sąlygos taikomos visoms transporto rūšims.

Pardavėjas savo rizika pristato prekes į pirkėjo nurodytą paskirties vietą ir perduoda pirkėjui paruoštas iškrovimui jas atvežusioje transporto priemonėje.

Pardavėjas sumoka visus už prekes nustatytus eksporto muitus ir kitus mokesčius bei rinkliavas, sutvarko prekių eksporto ir atitinkamais atvejais tranzito formalumus, apmoka visas prekių gabenimo iki pirkėjo nurodytos vietos išlaidas, taip pat, jeigu numatyta prekių tiekimo sutartyje (kontrakte), sumoka už prekių iškrovimą iš jas atvežusios transporto priemonės nurodytoje paskirties vietoje.

Pirkėjas sumoka už prekių iškrovimą iš jas atvežusios transporto priemonės nurodytoje paskirties vietoje, jeigu kitaip nenumatyta prekių tiekimo sutartyje (kontrakte), taip pat sumoka visus už prekes nustatytus importo muitus ir kitus mokesčius bei rinkliavas.

DDP (Incoterms 2010) perduota, maitas sumokėtas (..... paskirties vietos pavadinimas),

DDP (Incoterms 2010) Delivered duty paid (..... named place of destination).

Šios pristatymo sąlygos taikomos visoms transporto rūšims.

Pardavėjas savo rizika pristato prekes į pirkėjo nurodytą paskirties vietą ir perduoda pirkėjui paruoštas iškrovimui jas atvežusioje transporto priemonėje.

Pardavėjas apmoka visas prekių gabenimo iki pirkėjo nurodytos paskirties vietos išlaidas, prekių perkrovimo krovinių terminaluose (geležinkelio stotyse, jūrų ar oro uostų sandėliuose) išlaidas, sutvarko prekių eksporto ir atitinkamais atvejais tranzito formalumus, sumoka visus už prekes nustatytus eksporto ir importo muitus ir kitus mokesčius bei rinkliavas, taip pat, jeigu numatyta prekių tiekimo sutartyje (kontrakte), sumoka už prekių iškrovimą iš jas atvežusios transporto priemonės nurodytoje paskirties vietoje.

DDP pristatymo sąlygos gali būti taikomos tik tada, kai pagal prekių tiekimo sutarties (kontrakto) sąlygas importo muitus ir kitus mokesčius bei rinkliavas įsipareigoja sumokėti pardavėjas, o pirkėjas (importuotojas) pateikia muitinei tų muitų ir kitų mokesčių bei rinkliavų sumokėjimą patvirtinančius dokumentus;

DAF (Incoterms 2000) perduota pasienyje (..... vietos pavadinimas),

DAF (Incoterms 2000) Delivered at frontier (..... named place).

Šios pristatymo sąlygos taikomos kelių ir geležinkelių transportui.

Pardavėjas, sutvarkęs prekių eksporto muitinės formalumus, sumokėjęs (prisiėmęs atsakomybę sumokėti) eksporto mokesčius ir savo sąskaita sudaręs vežimo sutartį, perduoda prekes pirkėjui pasienyje (prekių perdavimo vietą ir laiką nurodo pastarasis asmuo), prieš pateikiant jas kaimyninės šalies muitinės įstaigai, veikiančiai atitinkamame sienos perėjimo punkte. Vieta pasienyje gali būti prie bet kurios šalies, įskaitant šalį gavėją (importuotoją) ir šalį siuntėją (eksportuotoją), sienos. Pardavėjas apmoka visas prekių gabenimo iki pirkėjo nurodytos jų perdavimo pasienyje vietos išlaidas bei sutvarko jų eksporto ir atitinkamais atvejais tranzito per užsienio valstybių teritoriją formalumus.

Pagal pirkėjo ir pardavėjo susitarimą prekės iš jų perdavimo vietos pasienyje pirkėjo sąskaita ir rizika tuo pačiu transportu gali būti toliau gabenamos iki jų galutinės paskirties vietos;

**DDU (Incoterms 2000) perduota, muitas nesumokėtas (..... paskirties vietos pavadinimas),
DDU (Incoterms 2000) Delivered duty unpaid (..... named place of destination).**

Šios pristatymo sąlygos taikomos visoms transporto rūšims.

Pardavėjas perduoda prekes pirkėjui jo nurodytoje vietoje neiškrautas iš jas atgabenusios transporto priemonės.

Pardavėjas apmoka visas prekių gabenimo iki nurodytosios paskirties vietos išlaidas, prekių perkrovimo krovinių terminaluose (geležinkelio stotyse, jūrų ar oro uostų sandėliuose) išlaidas, taip pat sutvarko jų eksporto ir atitinkamais atvejais tranzito formalumus, sumoka eksporto mokesčius.

Pardavėjas taip pat prisiima galimų nuostolių dėl prekių sugadinimo ar praradimo iki jų perdavimo pirkėjui pastarojo nurodytoje paskirties vietoje riziką;

Pirkėjas sumoka visus už prekes nustatytus importo muitus ir kitus mokesčius bei rinkliavas;

DES (Incoterms 2000) pristatyta į laivą (..... paskirties uosto pavadinimas),

DES (Incoterms 2000) Delivered ex ship (..... named port of destination).

Šios pristatymo sąlygos taikomos jūrų ir vidaus vandenų transportui.

Pardavėjas perduoda prekes pirkėjui laivo denyje pirkėjo nurodytame paskirties uoste.

Pardavėjas apmoka visas prekių gabenimo iki pirkėjo nurodyto paskirties uosto, kuriame prekės laivo denyje perduodamos pirkėjui, išlaidas, taip pat sutvarko jų eksporto ir atitinkamais atvejais tranzito formalumus, sumoka eksporto mokesčius. Jis taip pat prisiima galimų nuostolių dėl prekių sugadinimo ar praradimo iki jų perdavimo pirkėjui laivo denyje pastarojo nurodytame paskirties uoste riziką.

Pirkėjas apmoka prekių iškrovimo iš laivo jų paskirties uoste išlaidas ir kitas išlaidas, susijusias su prekių gabenimu nuo to momento, kai jis jas perėmė savo dispozicijon;

DEQ (Incoterms 2000) pristatyta į krantinę (..... paskirties uosto pavadinimas),

DEQ (Incoterms 2000) Delivered ex quay (..... named port of destination).

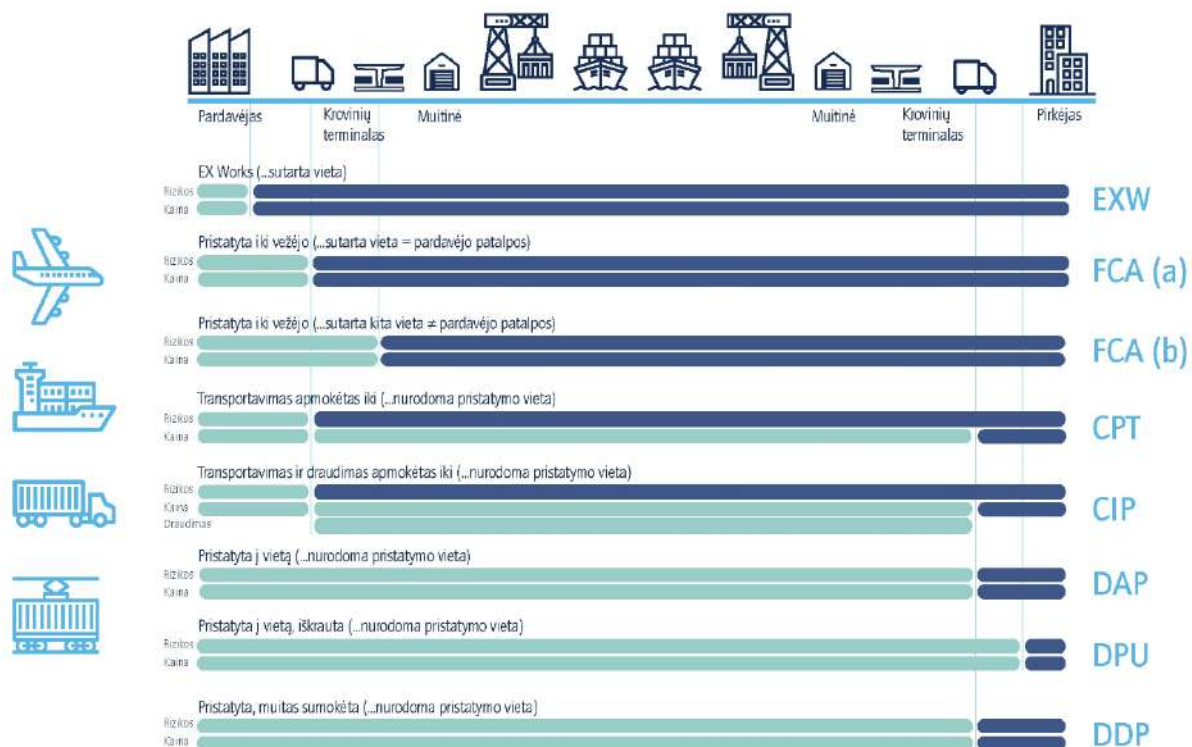
Šios pristatymo sąlygos taikomos jūrų ir vidaus vandenų transportui.

Pardavėjas perduoda prekes pirkėjui jo nurodyto paskirties uosto krantinėje.

Pardavėjas apmoka visas prekių gabenimo iki pirkėjo nurodyto paskirties uosto krantinės išlaidas, prekių iškrovimo iš laivo jų paskirties uoste išlaidas, taip pat sutvarko prekių eksporto ir atitinkamais atvejais tranzito formalumus, sumoka eksporto mokesčius. Jis taip pat prisiima galimų nuostolių dėl prekių sugadinimo ar praradimo iki jų perdavimo pirkėjui pastarojo nurodyto paskirties uosto krantinėje riziką. Pirkėjas padengia muitinės formalumų išlaidas, kurios turi būti sumokėtos importuojant prekes arba jas gabenant toliau.

Nuo tada, kai 1936 m. taisyklės buvo paskelbtos pirmą kartą, ICC nuolat jas tobulino ir plėtojo. Siekiant padėti įmonėms pasiruošti kitam pasaulinės prekybos amžiui, 2020 m. sausio 1 d. įsigaliojo nauja „Incoterms 2020“ redakcija, kuria nuo šiol reikia vadovautis.

„Incoterms“ taisyklėse pateikiamos trijų raidžių prekybos sąlygų serijos, kurios pasižymi labai tiksliais reikšmėmis prekių pardavėjams visame pasaulyje.

Taisyklės visoms transporto rūšims:

EXW – Iš įmonės (nurodyta pristatymo vieta)

Pirmoji iš Incoterms taisyklių yra unikali dėl kelių priežasčių. Tai vienintelė taisyklė E taisyklių grupėje, nes tik pagal ją prekių pristatymas galimas jų kilmės vietoje. Be to, tai taisyklė, kuria nustatomos minimalios pareigos parduodančiajai šaliai, tačiau daugiausia dėmesio skiriama pirkėjo pareigoms reglamentuoti.

Dažnai naudojamos, kai iš pradžių nurodoma prekių pardavimo kaina be jokių išlaidų, EXW sąlygos reiškia, kad pardavėjas pateikia prekes savo patalpose ar kitoje nurodytoje vietoje (gamykloje, fabrike, sandėlyje ir t. t.). Pardavėjas neturi pakrauti prekių į jokią transporto priemonę ir neprivalo tvarkyti eksporto muitinės formalumų.

FCA – franko vežėjas (nurodyta pristatymo vieta)

FCA gali turėti dvi skirtingas reikšmes, pasižyminčias skirtingu rizikos ir išlaidų pirkėjui ir pardavėjui lygiu. FCA (a) taikomos, kai pardavėjas pristato prekes, dėl kurių buvo atlikti eksporto muitinės formalumai, į nurodytą vietą, t. y. savo paties patalpas. FCA (b) taikomos, kai pardavėjas pristato prekes, dėl kurių buvo atlikti eksporto muitinės formalumai, į nurodytą vietą, kuri nėra jo patalpos. Abiem atvejais prekės gali būti pristatytos pirkėjo nurodytam vežėjui ar kitai pirkėjo nurodytai šaliai.

CPT – transportavimas apmokėtas iki (nurodyta paskirties vieta)

Pagal CPT sąlygas pardavėjas sumoka už prekių pristatymą iki pat nurodytos paskirties vietos.

CIP – pervežimas ir draudimas apmokėtas iki (nurodyta paskirties vieta)

Analogiškos CPT, išskyrus tai, kad pardavėjas privalo apdrausti vežamas prekes minimalia suma.

DAP – pristatyta į vietą (nurodyta paskirties vieta)

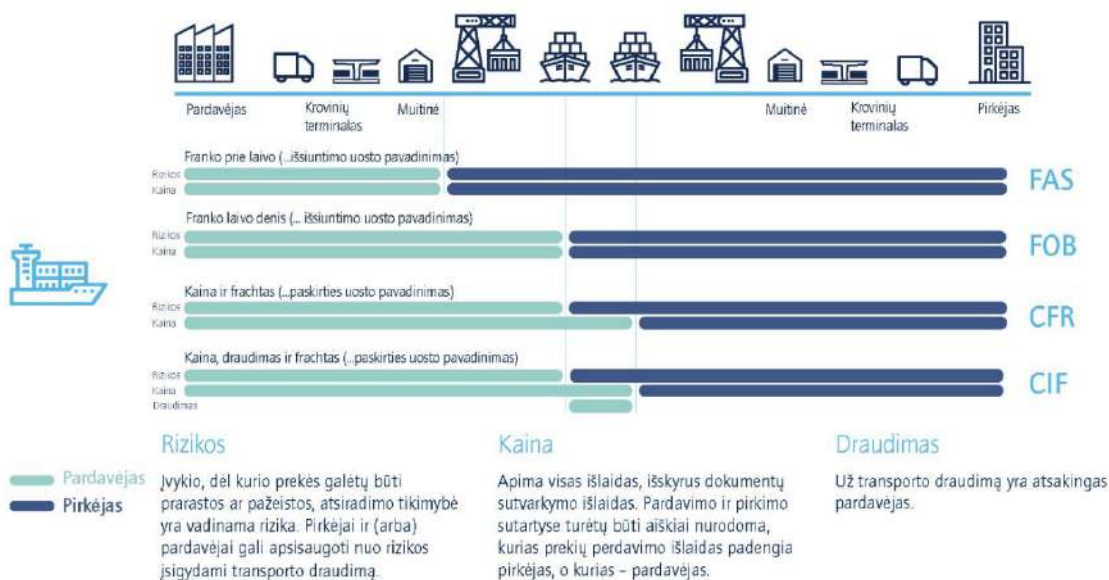
Laikoma, kad pardavėjas pristatė prekes, kai šios pristatomos pirkėjui į terminalą ir yra paruoštos iškrauti nurodytoje paskirties vietoje. DAP sąlygomis pardavėjas privalo valdyti visą riziką, susijusią su prekių pristatymu.

DPU – pristatyta į iškrovimo vietą (nurodyta paskirties vieta)

Pagal šias sąlygas pardavėjas privalo pristatyti prekes ir iškrauti jas nurodytoje vietoje. Pardavėjas sumoka visas gabenimo išlaidas (eksporto, vežimo mokesčius, iškrovimo iš pagrindinio vežėjo transporto priemonės paskirties uoste ir paskirties uosto mokesčius) ir prisiima vizą riziką iki atvykimo į paskirties vietą.

DDP – pristatyta, muitas sumokėtas (nurodyta paskirties vieta)

Pardavėjas yra atsakingas pristatyti prekes į nurodytą vietą pirkėjo šalyje ir sumoka visas išlaidas, susijusias su prekių pristatymu į paskirties vietą, įskaitant importo muitą ir mokesčius. Pardavėjas neprivalo iškrauti prekių.

Gabenimo jūra ir vidaus vandens keliais taisyklės:

FAS – nurodytas išsiuntimo uostas

Pardavėjas pristato prekes iki laivo (pavyzdžiui, į krantinę ar į lichterį) pirkėjo nurodytame išsiuntimo uoste. Rizika už prekių praradimą ar sugadinimą pereina nuo tada, kai prekės yra pristatomos prie laivo, ir nuo tada pirkėjas prisiima atsakomybę už visas išlaidas.

FOB – franko laivo denis

Pardavėjas pristato prekes į laivo denį pirkėjo nurodytame išsiuntimo uoste arba įsigyja jau pristatytas prekes. Rizika už prekių praradimą ar sugadinimą pereina nuo tada, kai prekės yra pristatomos į laivo denį, ir nuo tada pirkėjas prisiima atsakomybę už visas išlaidas.

CFR – kaina ir frachtas

Pardavėjas pristato prekes į laivo denį. Rizika už prekių praradimą ar sugadinimą pereina nuo tada, kai prekės pasiekia laivo denį. Pardavėjas privalo organizuoti pervežimą ir sumokėti išlaidas ir frachto mokestį už prekių pristatymą į nurodytą paskirties uostą.

CIF – kaina, draudimas ir frachtas

Taip pat, kaip ir CFR atveju, tačiau pardavėjas taip pat privalo minimalia suma apdrausti pirkėjo pervežamas prekes nuo praradimo ar sugadinimo rizikos.

Skirtumai tarp Incoterms 2010 ir 2020 redakcijų:

- Pagal „Incoterms“ CA (franko transportuotojas) dabar suteikiama papildoma galimybė išduoti važtaraštį, patvirtinantį krovinio pakrovimą į laivą prieš pakraunant prekes į laivą.
- Nuo šiol išlaidos rodomos centralizuotai kiekvienos „Incoterms“ taisyklės A9/B9 straipsniuose.
- Nuo šiol pagal CIP reikalaujama krovinį apdrausti bent minimalia „Institute Cargo Clause“ (A) sąlygoje numatyta suma (visų rizikų draudimas, išskyrus konkrečiai išvardytas išimtis).
- Pagal CIF reikalaujama krovinį apdrausti bent minimalia „Institute Cargo Clause“ (C) sąlygoje numatyta suma (draudimas nuo įvardytų rizikų, išskyrus konkrečiai išvardytas išimtis).
- „Incoterms“ taisyklės FCA (franko transportuotojas), DAP (pristatyta į vietą), DPU (pristatyta į iškrovimo vietą) ir DDP (pristatyta, muitas sumokėtas) dabar atsižvelgia į tai, kad prekės gali būti vežamos be nepasitelkiant jokios trečiosios šalies vežėjo, t. y. nuosavomis transporto priemonėmis.
- Taisyklė DAT (pristatyta į terminalą) pakeista DPU (pristatyta į iškrovimo vietą), siekiant patikslinti, kad pristatymo vieta gali būti bet kokia vieta, o ne tik „terminalas“.
- „Incoterms 2020“ atsakomybė už su saugumu susijusius reikalavimus ir papildomas išlaidas perkeliama pardavėjui.

Nors Incoterms taisyklės taikomos tik pardavimo sutarties daliai, jų taikymas daro didelę įtaką vežėjų sandorio sąlygoms.

Vežimo sutartyse pateikiamos krovinio siuntėjo ir vežėjo sudarytos sutarties sąlygos ir jos yra visiškai atskiras dokumentas arba atskira sutarties dalis, į kurią įtraukiamos sutartos Incoterms taisyklės.

Transporto įmonės paprastai reikalauja, kad šalis, kuri padengs prekių gabenimo išlaidas, atskleistų, kokios Incoterms taisyklės buvo įtrauktos į tarptautinę pirkimo-pardavimo sutartį, kad galėtų pateikti šia informacija pagrįstą kainų pasiūlymą.

Yra penki pagrindiniai aspektai tarptautinėje pirkimo-pardavimo sutartyje, kai Incoterms taisyklės netaikomos:

- Vežėjo ir perkančio arba parduodančio vežėjo sutartyje išvardytos sąlygos;
- Prekių nuosavybės teisės perdavimo sąlygos;
- Mokėjimo sąlygos, įskaitant prekių kainą ir mokėjimo būdus, taikomus informant pardavimo sandorį;
- Sutarties pažeidimo reglamentavimo sąlygos, įskaitant sprendimo būdus;
- Bet kokios atsakomybės išimtys, susijusios su prekių būkle ir pristatymu.

Pirkimo-pardavimo sutartyje turi būti tinkamai apibrėžti pirmiau minėti aspektai, kad abi šalys galėtų juos peržiūrėti ir abipusiškai susitarti dėl išvardytų sąlygų.

Kita sritis, kuriai netaikomos Incoterms taisyklės, yra prekių ir paslaugų rinkodara. Tai svarbu prisiminti sutarties pažeidimo atveju.

Taip pat verta prisiminti svarbią detalę, kad nors tarptautiniai mokėjimo būdai nėra aiškiai reglamentuoti Incoterms taisyklėse, jie dažnai minimi sutartyse ir yra glaudžiai susiję. Todėl tai turi būti aiškiai nurodyta sutartyje, nes ne mokėjimo sutartyje gali būti nurodyta kitaip.